

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ
NATIONAL BANK OF ETHIOPIA

ጋዜጣዊ መግለጫ

የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ ስብሰባ ቁ.3

ሰኔ 23 ቀን 2017 ዓ.ም አዲስ አበባ ፣ ኢትዮጵያ

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ ሦስተኛ ስብሰባውን ሰኔ 23 ቀን 2017 አካሂዷል። ባንኩ በማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 1359/2025፣ አንቀጽ 23፣ በተሰጠው ተግባርና ኃላፊነት መሠረት የተቋቋመው የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ ከባንኩ ዋጋን ከማረጋገጥ ቀዳሚ ዓላማ ጋር የተጣጣሙ የገንዘብ ፖሊሲዎችን ነድፎ ለባንኩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ምክራ-ሐሳቦችን በማቅረብ ያስጸድቃል። በዚህ ረገድ፣ ኮሚቴው የኢትዮጵያን የዋጋ ግሽበት፣ የፊክሲያል፣ የውጭ ኢኮኖሚ፣ የገንዘብ አቅርቦትና የፋይናንስ ዘርፍ አዝማሚያዎችን፣ አጠቃላይ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ አመልካቾችን እንዲሁም በሀገር ውስጥ የማክሮ ኢኮኖሚ ሁኔታዎች ላይ ጉልህ አንደምታ ያላቸው ዓለም አቀፍ ሁኔታዎችን ይገመግማል። ኮሚቴው ከእነዚህ የማክሮ ኢኮኖሚአዊ ግምገማዎችና የቅርብ ጊዜ የወደፊት እይታዎች በመነሣት በቀጣይ ተግባራዊ የሚደረጉ የገንዘብ ፖሊሲ ምክራ-ሐሳቦችን ያቀርባል።

በዚሁ መሠረት፣ ኮሚቴው በሦስተኛው ዙር ውይይቱ ያካተታቸው ዐበይት ጉዳዮች የሚከተሉት ናቸው፡-

- **የዋጋ ግሽበት፡-** ዓመታዊ የዋጋ ግሽበት እየቀነሰ መጥቶ በሚያዝያና በግንቦት ወር 2017 መጨረሻ 14.4 በመቶ ደርሷል። የዋጋ ግሽበትን ከፋፍለን ስናይ፣ ምግብ-ነክ የዋጋ ግሽበት ግንቦት ወር 2017 መጨረሻ 12.1 በመቶ የደረሰ ሲሆን፣ ባለፈው ዓመት ተመሳሳይ ወቅት ከነበረው 25.6 በመቶ ጋር ሲነጻጸር ከፍተኛ ቅናሽ አሳይቷል። በተመሳሳይ ወቅት 17.8 በመቶ የደረሰው ምግብ-ነክ ያልሆነ የዋጋ ግሽበት ከአምናው ጋር ሲነጻጸር ቅናሽ ያሳየ ሲሆንም፣ ከቅርብ ወራት ወዲህ በተወሰነ መልኩ እያንሰራራ ይገኛል። ለዚህም በበጀት ዓመቱ መጀመሪያ አካባቢ የተካሄደው የውጭ ምንዛሪ ተመን ለውጥ ጫና በተወሰነ መልኩ አስተዋጽኦ አድርጓል። ይህ በእንዲህ እንዳለ፣ በሚያዝያ ወር 0.1 በመቶ በግንቦት ወር 2017 ላይ ደግሞ የ0.2 በመቶ ወርሃዊ ዕድገት መመዝገቡ የዋጋ ግሽበቱ በኢኮኖሚ ላይ የሚኖረው ጫና እየቀለለ መሄዱን ያመለክታል። በተመሳሳይ፣ ላለፉት በርካታ ዓመታት ሲንከባለል የመጣው የዋጋ ግሽበት አሁን ካለበት ደረጃ በይበልጥ መውረድና የኑሮ ውድነትም በህብረተሰቡ ላይ እያሳደረ ያለው ከባድ ጫና መቅለል እንዳለበት፣ ይህንንም ግብ ለማሳካት ብሔራዊ ባንክ ጥብቅ የገንዘብ ፖሊሲ መተግበሩን መቀጠል እንደሚገባው ኮሚቴው ተረድቶታል።
- **የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ፡-** ኮሚቴው የሀገር ውስጥ የኢኮኖሚ ዕድገት ተጠናክሮ እንደቀጠለ ተገንዝቧል። የብሔራዊ ባንክ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ አመልካቾች (Composite Index of Economic Activities)፣ የተጠናከረ የኢኮኖሚ ዕድገት መኖሩን ያሳያሉ። ለዚህም በግብርናው ዘርፍ እየታዩ ያሉ አበረታች እንቅስቃሴዎች፣ ከውጭ ምንዛሪ አቅርቦት መሻሻል ጋር ተያይዞ በኢንዱስትሪው ዘርፍ ያለው የምርት ዕድገት መጨመር፣ የሽቀጦች ወጪ ንግድ በተለይም የቡና እና የወርቅ ወጪ ንግድ መጠናከርና በመካሄድ ላይ የሚገኙ ትራንስፖርትና ቱሪዝምን የመሳሰሉ አገልግሎቶች መስፋፋት ለኢኮኖሚ ዕድገቱ የየራሳቸውን አዎንታዊ አስተዋጽኦ አድርገዋል።
- **የገንዘብ ሁኔታ፡-** ከቅርብ ወራት ወዲህ በገንዘብ ዝውውር አመልካቾች ረገድ ፈጣን ዕድገት ተስተውሏል። ይህም ሊሆን የቻለው፣ የብድር ፖሊሲዎች በመጠኑም ሲሆን ላላ በመደረጋቸው እንዲሁም የፊክሲያል እና የውጭ ዘርፍ ዕድገት በመኖሩ ነው። ለምሳሌ፣ እስከ ሰኔ ወር 2017 መጨረሻ ድረስ በኢኮኖሚ ውስጥ የሚዘዋወረው የጠቅላላ ገንዘብ አቅርቦት (broad money supply) የ23.3 በመቶ ዕድገት እንደሚያሳይ፣ የባንኮች ጠቅላላ የብድር ክምችት ደግሞ 18.1 በመቶ እንደሚያድግ ተገምቷል። መሠረታዊ ገንዘብ (base money) ደግሞ ብሔራዊ ባንክ ከወርቅ ሽያጭ ካገኘው ከፍተኛ የውጭ ምንዛሪ ክምችት የተነሣ ይበልጥ ፈጣን ዕድገት እንደሚያሳይ ይጠበቃል። ይሁን እንጂ፣ ይህ ክስተት በሀገር ውስጥ ብድርም ሆነ በጠቅላላ የገንዘብ አቅርቦት ላይ ከፍተኛ ጭማሪ እንዳይኖር ያደረገው፣ ብሔራዊ ባንክ በአጠቃላይ የባንክ ብድር ዕድገት ላይ ያስቀመጠው ጣራ አሁንም ባለመነሣቱ ነው። በመሆኑም፣ የባንኮች ትርፍ ተቀማጭ ገንዘብ (excess reserve) ከፍተኛ ዓመታዊ ጭማሪ ያሳየ ሲሆን፣ ጠቅላላ የገንዘብ አቅርቦትና የብድር

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ
NATIONAL BANK OF ETHIOPIA

ዕድገት ግን የዋጋ ግሽበትን ታሳቢ ካላደረገው ጠቅላላ የሀገር ውስጥ ምርት (nominal GDP) ዕድገት ያነሰና ከተፈላጊው የብሔራዊ ባንክ የፖሊሲ አቋም ጋር የተጣጣመ ነው።

- የወለድ ተመን ሁኔታ፡-** የተለያዩ የአጭር ጊዜ የወለድ ተመኖች ከማዕከላዊ ባንክ ፖሊሲ የወለድ ተመን ከፍተኛ ማሳየት አዝማሚያ ማሳየታቸውን ኮሚቴው ተገንዝቧል። ለምሳሌ፣ ከታህሳስ ወር 2017 ጀምሮ የዋጋ ግሽበትን ታሳቢ ካደረገው የወለድ ተመን ጋር ሲነጻጸር የአጭር ጊዜ የወለድ ተመኖች ከዘር በላይ ሆነው ቀጥለዋል። ይህም አዝማሚያ ለገንዘብ ገበያ መነቃቃት አበረታች ሁኔታ መኖሩን ያመለክታል። ለምሳሌ፣ የ91-ቀን የመንግሥት ግምጃ ቤት ሰነድ የወለድ ተመን ከፍተኛ ጭማሪ በማሳየት በግንቦት ወር 2017 መጨረሻ 17.7 በመቶ ደርሷል፤ ይህም የዋጋ ግሽበትን ታሳቢ ካደረገው የወለድ ተመን ጋር ሲነጻጸር ከዘር በላይ ሆኖ ተመዝግቧል። በተመሳሳይ መልኩ፣ ብሔራዊ ባንክ በኢኮኖሚው ውስጥ ያለውን የገንዘብ አቅርቦት መጠን ለመቆጣጠር ያስችለው ዘንድ ባንኮች እርስ በእርስ የሚበዳደሩበት የ7-ቀን ቆይታ ያለውን አማካኝ የወለድ ተመን በሚፈለገው የወለድ ተመን ክልል (Interest Rate Corridor) ውስጥ እንዲሆን ከባንኮች ጋር የገንዘብ ግብይት (Open Market Operations) እያደረገ ይገኛል። በመሆኑም፣ በግንቦት ወር 2017 መጨረሻ ባንኮች እርስ በእርስ የሚበዳደሩበት የ7-ቀን ቆይታ ያለው አማካኝ የወለድ ተመን 17.5 በመቶ ሲሆን፣ ይህም ብሔራዊ ባንክ ባስቀመጠው የወለድ ተመን ክልል ውስጥ መሆኑን ያሳያል። በባንኮች መካከል እየተደረገ ያለው የገንዘብ ግብይት ከፍተኛ ዕድገት በማሳየት በግንቦት ወር 2017 መጨረሻ ብር 740.2 ቢሊዮን ደርሷል።
- የባንክና የፋይናንስ ዘርፍ መረጋጋት፡-** የሀገሪቱ የባንክ ሥርዓት ዝቅተኛ የተበላሸ ብድር እና በቂ ካፒታል ያለው በመሆኑ ጤናማና የተረጋጋ እንደሆነ ኮሚቴው ገምግሟል። ሆኖም፣ በአንዳንድ ባንኮች ዘንድ በተወሰነ መልኩ የጥሬ ገንዘብ አክል (liquidity) እጥረት ታይቶባቸዋል። ይህም በተወሰኑ የግል ባንኮች ዘንድ በሚታየው ከፍተኛ የብድርና የተቀማጭ ሂሳብ (loan to deposit ratio) ጥምርታ የተንጸባረቀ ቢሆንም አንዳንድ ባንኮች በተወሰነ መልኩ መሻሻል አሳይተዋል። ይሁን እንጂ፣ እነዚህ የጥሬ ገንዘብ አክል ችግሮች አሁን ላይ በባንክ ለባንክ የገንዘብ ገበያ (Interbank Money Market) እና በብሔራዊ ባንክ ቋሚ የብድር አገልግሎት መፍትሔ እያገኙ ናቸው።
- የፊስካል ሁኔታ፡-** ኮሚቴው በበጀት ዓመቱ ጥንቃቄ የተሞላበት የፊስካል ፖሊሲ ስርዓት እንደነበር እና ይህም ከብሔራዊ ባንክ ጥብቅ የገንዘብ ፖሊሲ ጋር የተጣጣመ መሆኑን ተገንዝቧል። ይህም በ 2017 በጀት ዓመት የገንዘብ ሚኒስቴር ለበጀት ጉድለት ማሟያ ከብሔራዊ ባንክ ቀጥታ ብድር እንዳይወሰድ ያደረገና የማዕከላዊ ባንኩን የገንዘብ ፖሊሲ አቋም በእጅጉ የሚደግፍ ክስተት ሆኗል።
- የውጭ ኢኮኖሚ ዘርፍ፡-** በሐምሌ ወር 2016 ከተካሄደው ሁሉን አቀፍ ማሻሻያ ጋር ተያይዞ የውጭ ኢኮኖሚ አዝማሚያ በበርካታ መመዘኛዎች ትልቅ እምርታ አሳይቷል። ይህም በወጪ ንግድና በሐዋላ እንዲሁም በካፒታል አካውንት ከፍተኛ ዕድገት የታየ ሲሆን፣ የገቢ ንግድ ግን እምብዛም ለውጥ አልታየበትም። ከዚህ ከፍተኛ ዕድገት ጋር ተያይዞ የከረንት አካውንት ጉድለት የተሻሻለ ሲሆን፣ አጠቃላይ የክፍያ ሚዛን ባለፈው ዓመት ከነበረበት ጉድለት ወጥቶ ትርፍ በማሳየት የብሔራዊ ባንክ የውጭ ምዝሪ መጠባበቂያ ክምችትን በአራት እጥፍ ከፍተኛ እንዲል አድርጎታል።
- ዓለም አቀፍ ሁኔታዎች፡-** የዓለም ኢኮኖሚ ዕድገት የመቀነስ አዝማሚያ በማሳየት እ.ኤ.አ በ 2025 በ 2.8 በመቶ እንዲሁም በ 2026 በ 3.0 በመቶ እንደሚያድግ የዓለም አቀፍ የገንዘብ ድርጅት (IMF) መረጃ ያመለክታል። ይህም የኢኮኖሚ ዕድገት ከተጠበቀው 3.3 በመቶ እና ቀደም ሲል በነበሩ ዓመታት ከተመዘገበው ዕድገት ጋር ሲነጻጸር በእጅጉ ዝቅ ያለ መሆኑ ተመለክቷል። በተመሳሳይ መልኩ፣ የዓለም አቀፍ የዋጋ ግሽበት በአንዳንድ ሀገራት የማንስራራት አዝማሚያ እንደሚኖረው ቢገመትም በጥቅሉ ግን የመቀነስ አዝማሚያ እንደሚኖር ይጠበቃል። የዋጋ ግሽበቱ ምንም እንኳን እ.ኤ.አ በጥር ወር 2025 ከተተነበየው ያነሰ ቢሆንም እ.ኤ.አ በ 2025 መጨረሻ ወደ 4.3 በመቶ ዝቅ እንደሚል ይገመታል። ይሁን እንጂ፣ አሁን ላይ እየተስተዋሉ ያሉ የጂኦ-ፖለቲካ አዝማሚያዎች፣ በተከታታይነት እየተደረጉ ካሉ የዓለም አቀፍ የታሪፍ ማሻሻያዎች እንዲሁም እየተከሰቱ ያሉ የንግድ መስተጓጉሎች በዓለም አቀፍ የዋጋ ግሽበት ላይ አሉታዊ ተጽእኖ ሊያደርሱ እንደሚችሉ ስጋት አለ።

የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ
NATIONAL BANK OF ETHIOPIA

የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ ግምገማና ውሳኔ

ኮሚቴው የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ እየወሰደ ያለው ጥብቅ የገንዘብ ፖሊሲ እየታየ ላለው የዋጋ ግሽበት መርገብ ከፍተኛ ሚና እንደተጫወተ በመረዳቱ ይኸው ጥብቅ ፖሊሲ የዋጋ ግሽበቱ በመካከለኛ ጊዜ ሊደረስበት የታሰበው የነጠላ አሃዝ ግብ እስኪሳካ ድረስ እንዲቀጥል ወስኗል።

ከዚህ እይታ በመነሣት ኮሚቴው የሚከተሉትን የገንዘብ ፖሊሲ ምክረ ሐሳቦች ለቦርድ አቅርቦ አስወስኗል። በዚህ መሠረት፦

- **አንደኛ፤** የብሔራዊ ባንክ የፖሊሲ ተመን (National Bank Rate) አሁን ባለበት 15 በመቶ እንዲቆይ፤ ብሔራዊ ባንክ ለሚሰጣቸው ቋሚ የተቀማጭ ሂሳብ አገልግሎት (standing deposit facility)፤ ለቋሚ የብድር አገልግሎት (standing lending facility) የሚከፈሉ የወለድ ተመኖች ባሉበት እንዲቀጥሉ፤ እንዲሁም ባንኮች በብሔራዊ ባንክ የሚያስቀምጡት የግዴታ መጠባበቂያ ምጣኔ በነበረበት እንዲቆይ ተወስኗል።
- **ሁለተኛ፤** አሁን ላይ እየተስተዋለ ያለውን የዋጋ ግሽበት የመርገብ አዝማሚያ ማስቀጠል አስፈላጊ በመሆኑ አሁን ያለው 18 በመቶ ዓመታዊ የብድር ዕድገት ጣራ እስከ ቀጣዩ የመስከረም ወር 2018 የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ ስብሰባ ጊዜ ድረስ እንዲቆይ ተወስኗል።
- **ሶስተኛ፤** ንግድ ባንኮች የረጅም ጊዜ የግምጃ ቤት ቦንድ (Treasury Bond) እንዲገዙ የሚያስገድደው የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ መመሪያ (MFAD/TRBO/001/2022) እንዲነሣ ተወስኗል። አሁን ላይ የመንግሥት ገቢ የማስባሰብ አቅም በእጅጉ በመሻሻሉ፤ እንዲሁም መንግሥት የበጀት ጉድለቱን ለሚሟላት የውጭና ገበያ መር ከሆኑ የሆኑ የሃገር ውስጥ የመበደሪያ አማራጮችን እየተጠቀመ በመሆኑ በባንኮች ላይ ተጥሎ የቆየውን ይህንን አስገዳጅ መመሪያ አሁን ላይ ማንሣቱ ተገቢ መሆኑን ኮሚቴው አምኖበታል።
- **አራተኛ፤** የባንኮች የብድር ዕድገት ገደብ በመስከረም ወር 2018 እንደሚከለስ ታሳቢ የተደረገ ቢሆንም፤ እየተስተዋለ ያለውን የዋጋ ግሽበት የመርገብ አዝማሚያ ባስጠበቀ መልኩ የሚደረጉ ለውጦች ወዳልተፈለገ ልል የገንዘብ ፖሊሲ እንዳያመራ ብሔራዊ ባንክ እንደ አስፈላጊነቱ ገበያ-መር የሆኑ የገንዘብ ፖሊሲ መሣሪያዎችን የሚጠቀም ይሆናል። እነዚህ የገንዘብ ፖሊሲ መሣሪያዎች የብሔራዊ ባንክ የፖሊሲ ተመን፤ ከባንኮች ጋር የሚደረግ የገንዘብ ግብይትን (Open Market Operations)፤ የውጭ ምንዛሪ መሸጥ ወይም መግዛትን (foreign exchange interventions) እንዲሁም ባንኮች በብሔራዊ ባንክ የሚያስቀምጡትን የግዴታ መጠባበቂያ ምጣኔ መለወጥን ያካትታሉ። የዋጋ ግሽበቱ በሚፈለገው ልክ እንዲሆን ለማስቻል እነዚህ የገንዘብ ፖሊሲ መሣሪያዎች እንደ አስፈላጊነቱ በተናጠል ወይም በቅንጅት ጥቅም ላይ እንዲውሉ ይደረጋል።

በመጨረሻም ቀጣዩ የኮሚቴው ስብሰባ መስከረም ወር 2018 መጨረሻ ወይም እንደ አስፈላጊነቱ ከዚያ ቀደም ብሎ እንዲሆን ተወስኗል።

የገንዘብ ፖሊሲ ኮሚቴ
የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ
ሰኔ 23 ቀን 2017